

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 6. julija 2023 *

„Predhodno odločanje – Direktiva 2011/95/EU – Standardi glede pogojev za priznanje statusa begunca ali statusa subsidiarne zaščite – Člen 14(4)(b) – Preklic statusa begunca – Državljan tretje države, ki je bil pravnomočno obsojen za izredno hudo kaznivo dejanje – Nevarnost za skupnost – Preverjanje sorazmernosti – Direktiva 2008/115/EU – Vračanje nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav – Odložitev odstranitve“

V zadevi C-663/21,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Verwaltungsgerichtshof (vrhovno upravno sodišče, Avstrija) z odločbo z dne 20. oktobra 2021, ki je na Sodišče prispela 5. novembra 2021, v postopku

Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl

proti

AA,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi A. Arabadjiev, predsednik senata, L. Bay Larsen (poročevalec), podpredsednik Sodišča, P. G. Xuereb, T. von Danwitz in A. Kumin, sodniki,

generalni pravobranilec: J. Richard de la Tour,

sodna tajnica: M. Krausenböck, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 10. novembra 2022,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za avstrijsko vlado A. Posch, J. Schmoll in V.-S. Strasser, agenti,
- za belgijsko vlado M. Jacobs, A. Van Baelen in M. Van Regemorter, agentke,
- za češko vlado A. Edelmannová, M. Smolek in J. Vlácil, agenti,
- za nemško vlado J. Möller in A. Hoeschet, agenta,

* Jezik postopka: nemščina.

- za nizozemsko vlado M. K. Bulterman, M. H. S. Gijzen in C. S. Schillemans, agentke,
- za Evropsko komisijo A. Azéma, B. Eggers, L. Grønfeldt in A. Katsimerou, agentke,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 16. februarja 2023

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 14(4)(b) Direktive 2011/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite (UL 2011, L 337, str. 9) ter Direktive 2008/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o skupnih standardih in postopkih v državah članicah za vračanje nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav (UL 2008, L 348, str. 98), zlasti njenega člena 5.
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med AA, državljanom tretje države, in Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (zvezni urad za priseljevanje in azil, Avstrija, v nadaljevanju: Urad) glede odločbe, ki jo je sprejel ta urad in s katero je temu državljanu preklical status begunca, mu zavrnil priznanje statusa subsidiarne zaščite ali izdajo dovoljenja za prebivanje iz upoštevni razlogov, mu izdal odločbo o vrnitvi s prepovedjo prebivanja in mu določil rok za prostovoljno vrnitev.

Pravni okvir

Mednarodno pravo

- 3 Konvencija o statusu beguncev, podpisana v Ženevi 28. julija 1951 (*Recueil des traités des Nations unies*, zvezek 189, str. 150, št. 2545 (1954)), je začela veljati 22. aprila 1954. Dopolnjena je bila s Protokolom o statusu beguncev, ki je bil sklenjen 31. januarja 1967 v New Yorku (v nadaljevanju: Ženevska konvencija).
- 4 Člen 33 te konvencije določa:
 - „1. Nobena država pogodbenica na nikakršen način begunca ne bo izgnala ali prisilno vrnila na meje ozemlja, kjer bi bila njegovo življenje ali svoboda ogrožena zaradi njegove rase, vere, državljanstva, pripadnosti neki določeni družbeni skupini ali določenega političnega prepričanja.
 - 2. Na pravico iz te določbe pa se ne more sklicevati begunec, ki zaradi resnih razlogov velja za nevarnega za varnost države, v kateri je, ali ki, glede na to da je bil pravnomočno obsojen za posebno težko kaznivo dejanje, predstavlja nevarnost za skupnost te države.“

Direktiva 2008/115

5 Člen 2(2) Direktive 2008/115 določa:

„Države članice se lahko odločijo, da te direktive ne uporabljajo za državljane tretjih držav, ki:

- (a) jim je bil zavrnen vstop v skladu s členom 13 [Uredbe (ES) št. 562/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2006 o Zakoniku Skupnosti o pravilih, ki urejajo gibanje oseb prek meja (Zakonik o schengenskih mejah) (UL 2006, L 105, str. 1)] ali ki so jih pristojni organi prijeli ali prestregli pri nezakonitem prestopu kopenske, morske ali zračne zunanje meje države članice in po tem niso pridobili dovoljenja ali pravice do prebivanja v tej državi članici;
- (b) se morajo v skladu z nacionalno zakonodajo vrniti zaradi kazenske sankcije ali zaradi posledice kazenske sankcije ali pa so v postopku izročitve.“

6 Člen 3, točka 3, te direktive določa:

„Za namene te direktive se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

[...]

- 3. ‚vrnitev‘ pomeni proces vračanja državljana tretje države – bodisi prostovoljno izpolnitev obveznosti vrnitve ali prisilno vrnitev – v:
 - državo izvora, ali
 - državo tranzita, v skladu s sporazumi Skupnosti ali dvostranskimi sporazumi o ponovnem sprejemu ali drugimi sporazumi, ali
 - drugo tretjo državo, v katero se zadevni državljan tretje države vrne prostovoljno, pod pogojem, da ga ta država sprejme.“

7 Člen 5 navedene direktive določa:

„Države članice pri izvajanju te direktive ustrezno upoštevajo:

- (a) največje koristi otroka,
- (b) družinsko življenje,
- (c) zdravstveno stanje zadevnega državljana tretje države,

in spoštujejo načelo nevračanja.“

8 Člen 6(1) iste direktive določa:

„Brez poseganja v izjeme iz odstavkov 2 do 5 države članice izdajo odločbo o vrnitvi vsakemu državljanu tretje države, ki nezakonito prebiva na njihovem ozemlju.“

9 Člen 8(1) Direktive 2008/115 določa:

„Države članice sprejmejo vse potrebne ukrepe za izvršitev odločbe o vrnitvi, če [...] ni bilo odobreno obdobje za prostovoljni odhod ali če obveznost vrnitve ni bila izpolnjena v obdobju za prostovoljni odhod [...].“

10 Člen 9(1)(a) te direktive določa:

„Države članice odložijo odstranitev:

(a) če bi odstranitev kršila načelo nevračanja [...].“

Direktiva 2011/95

11 V uvodni izjavi 16 Direktive 2011/95 je navedeno:

„Ta direktiva upošteva temeljne pravice in spoštuje načela, priznana zlasti z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah [(v nadaljevanju: Listina)]. Ta direktiva si prizadeva zlasti zagotoviti polno spoštovanje človekovega dostojanstva in pravice do azila prosilcev za azil in družinskih članov, ki jih spremljajo, ter spodbujati uporabo členov 1, 7, 11, 14, 15, 16, 18, 21, 24, 34 in 35 navedene listine in bi jo bilo zato treba temu ustrezno izvajati.“

12 Člen 2(d) te direktive določa:

„V tej direktivi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

[...]

(d) ‚begunec‘ pomeni državljan tretje države, ki se zaradi utemeljenega strahu pred preganjanjem zaradi rase, verske, nacionalne pripadnosti, političnega prepričanja ali pripadnosti določeni družbeni skupini nahaja izven države, katere državljan je, in ne more ali zaradi tega strahu noče izkoristiti zaščite te države, ali osebo brez državljanstva, ki se nahaja izven države prejšnjega običajnega prebivališča zaradi enakih razlogov, kot so navedeni zgoraj, in se ne more ali zaradi tega strahu noče vrniti vanjo, in za katera se ne uporablja člen 12.“

13 Člen 14(4) navedene direktive določa:

„Države članice lahko prekličejo, odpravijo ali zavrnejo podaljšanje statusa begunca, ki ga je beguncu podelil vladni, upravni, sodni ali parasodni organ, kadar:

(a) obstajajo utemeljeni razlogi, da se ga obravnava kot nevarnega za varnost države članice, v kateri se nahaja;

(b) po pravnomočni obsodbi za izredno hudo kaznivo dejanje predstavlja nevarnost za skupnost te države članice.“

14 Člen 21(2) te direktive določa:

„Kadar jim tega ne prepovedujejo mednarodne obveznosti iz odstavka 1, lahko države članice begunca vrnejo ne glede na to, ali so mu tak status formalno priznale ali ne, če:

- (a) obstajajo utemeljeni razlogi, da se ga obravnava kot nevarnega za varnost države članice, v kateri se nahaja, ali
- (b) po pravnomočni obsodbi za izredno hudo kaznivo dejanje predstavlja nevarnost za skupnost te države članice.“

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

- 15 AA je 10. decembra 2014 nezakonito vstopil v Avstrijo in istega dne vložil prošnjo za mednarodno zaščito. Z odločbo urada z dne 22. decembra 2015 mu je bil priznan status begunca.
- 16 AA je bil 22. marca 2018 obsojen na zaporno kazen enega leta in treh mesecev ter na denarno kazen v višini 180 dnevnik zneskov zaradi kaznivih dejanj grožnje, poškodovanja tuje stvari ter neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami. AA je bil 14. januarja 2019 obsojen na zaporno kazen treh mesecev zaradi storitve kaznivih dejanj telesne poškodbe in grožnje. 11. marca 2019 je bil obsojen na zaporno kazen šestih mesecev zaradi kaznivih dejanj poskusa storitve telesne poškodbe. Te zaporne kazni so bile spremenjene v pogojne obsodbe.
- 17 AA je bila 13. avgusta 2019 naložena denarna kazen zaradi napada na uradno osebo.
- 18 Urad je z odločbo z dne 24. septembra 2019 AA odvzel status begunca, mu zavrnil priznanje statusa subsidiarne zaščite ali dovoljenja za prebivanje iz upoštevnik razlogov, sprejel odločbo o vrnitvi, ki ji je priložena prepoved prebivanja, in določil obdobje za prostovoljni odhod, hkrati pa je navedel, da njegova odstranitev ni dovoljena.
- 19 AA je zoper odločbo urada z dne 24. septembra 2019 vložil tožbo pri Bundesverwaltungsgericht (zvezno upravno sodišče, Avstrija). Pozneje je izjavil, da umika to tožbo v delu, v katerem se nanaša na del izreka te odločbe, v katerem je bila določena nezakonitost njegove odstranitve.
- 20 AA je bil 16. junija in 8. oktobra 2020 obsojen na kazni zapora štirih in petih mesecev za kaznivi dejanji telesne poškodbe in grožnje, ne da bi bile prejšnje pogojne kazni preklicane.
- 21 Bundesverwaltungsgericht (zvezno upravno sodišče) je s sodbo z dne 28. maja 2021 razveljavilo odločbo urada z dne 24. septembra 2019. To sodišče je ugotovilo, da je bil AA pravnomočno obsojen zaradi izredno hudega kaznivega dejanja in da predstavlja nevarnost za skupnost. Vendar je menilo, da je treba opraviti tehtanje interesov države članice azila in interese zadevnega državljana tretje države za upravičenost do mednarodne zaščite ob upoštevanju obsega in narave ukrepov, katerim bi bil ta državljan izpostavljen v primeru preklica te zaščite. Ker pa bi bil AA v primeru vrnitve v izvorno državo izpostavljen nevarnosti mučenja ali smrti, je navedeno sodišče menilo, da njegovi interesi prevladajo nad interesi Republike Avstrije.
- 22 Urad je zoper to sodbo vložil revizijo pri Verwaltungsgerichtshof (vrhovno upravno sodišče).

- 23 To sodišče se sprašuje, ali je treba, potem ko je bilo ugotovljeno, da je bil zadevni državljani tretje države pravno močno obsojen za hudo kaznivo dejanje in da predstavlja nevarnost za skupnost, za to, da bi bilo mogoče uporabiti člen 14(4)(b) Direktive 2011/95, opraviti tehtanje interesov ob upoštevanju posledic morebitne vrnitve tega državljanu tretje države v njegovo izvorno državo.
- 24 Poleg tega navedeno sodišče dvomi o tem, ali je z Direktivo 2008/115 združljivo sprejetje odločbe o vrnitvi v primerih, v katerih je bila mednarodna zaščita preklicana, hkrati pa je bilo določeno, da je odstranitev v izvorno državo nezakonita. V takem položaju bi bilo namreč prebivanje državljanu tretje države v Avstriji tolerirano, ne da bi bilo to prebivanje zakonito in ne da bi bila v zvezi s tem državljanom izdana izvršljiva odločba o vrnitvi.
- 25 V teh okoliščinah je Verwaltungsgerichtshof (vrhovno upravo sodišče) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanja:
- „1. Ali je treba pri presoji, ali je beguncu status upravičenca do azila, ki mu ga je pred tem priznal pristojni organ, dovoljeno preklicati iz razloga, navedenega v členu 14(4)(b) Direktive [2011/95], opraviti tehtanje interesov kot samostojno merilo tako, da morajo za preklic javni interesi za vračanje pretehtati interese begunca, da ohrani zaščito države zatočišča, pri čemer je treba zavrženost kaznivega dejanja in morebitno nevarnost za splošno javnost primerjati z interesi tujca za zaščito, vključno z obsegom in vrsto ukrepov, ki mu grozijo?
2. Ali določbe Direktive [2008/115], zlasti njeni členi 5, 6, 8 in 9, nasprotujejo nacionalnemu pravnemu položaju, po katerem je treba proti državljanu tretje države, ki se mu s preklicem statusa upravičenca do azila odvzame pravica do prebivanja kot begunec, ki jo je imel do takrat, odločbo o vrnitvi izdati tudi, če je že v trenutku izdaje odločbe o vrnitvi jasno, da odstranitev zaradi načela nevračanja za nedoločen čas ni dopustna in je to tudi ugotovljeno na način, ki omogoča pravno močnost?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

- 26 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 14(4)(b) Direktive 2011/95 razlagati tako, da je uporaba te določbe pogojena s tem, da se po opravi tehtanja dokaže, da javni interes za vrnitev zadevnega državljanu tretje države v njegovo izvorno državo prevlada nad interesom tega državljanu tretje države za ohranitev mednarodne zaščite glede na obseg in naravo ukrepov, ki bi jim bil lahko izpostavljen ob vrnitvi v svojo izvorno državo.
- 27 Člen 14(4)(b) Direktive 2011/95 določa, da lahko države članice preklicajo status begunca, kadar ta begunec po pravno močni obsodbi za izredno hudo kaznivo dejanje predstavlja nevarnost za skupnost države članice, v kateri je.
- 28 Iz točk od 27 do 42 sodbe s tega dne, Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Begunec, ki je storil hudo kaznivo dejanje) (C-8/22), izhaja, da morata biti za uporabo tega člena 14(4)(b) izpolnjena dva ločena pogoja, ki se nanašata, prvi, na to, da je bil zadevni državljani tretje države pravno močno obsojen za izredno hudo kaznivo dejanje, in drugi, na to, da je bilo ugotovljeno, da ta državljani predstavlja nevarnost za skupnost države članice, v kateri je.

- 29 Čeprav se vprašanji, zastavljeni v tej zadevi, ne nanašata na prvega od teh pogojev, je treba navesti, da mora predložitveno sodišče, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 51 sklepnih predlogov, preveriti, ali je ta pogoj izpolnjen, pri čemer mora preveriti, da je treba vsaj eno od kaznivih dejanj, za katera je bil AA pravnomočno obsojen, opredeliti za „izredno hudo kaznivo dejanje“ v smislu navedenega člena 14(4)(b).
- 30 V zvezi s tem je treba poudariti, da je iz točk od 23 do 47 sodbe s tega dne, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Izredno hudo kaznivo dejanje) (C-402/22), razvidno, da mora kaznivo dejanje, da bi bilo „izredno hudo kaznivo dejanje“ v smislu te določbe, biti glede na svoje posebne značilnosti izjemno resno, ker spada med kazniva dejanja, ki najbolj ogrožajo pravni red zadevne skupnosti. Pri presoji, ali je kaznivo dejanje, za katero je bil državljani tretje države pravnomočno obsojen, tako hudo, je treba upoštevati zlasti zagroženo kazen in kazen, ki je bila izrečena za to kaznivo dejanje, njegovo naravo, morebitne obteževalne ali olajševalne okoliščine, naklepnost ali nenaklepnost navedenega kaznivega dejanja, vrsto in obseg škode, povzročene z istim kaznivim dejanjem, ter postopek, ki se uporabi za njegovo kaznovanje.
- 31 Sodišče je zlasti v točki 39 te sodbe razsodilo, da je mogoče uporabo člena 14(4)(b) Direktive 2011/95 upravičiti le v primeru pravnomočne obsodbe za kaznivo dejanje, ki – če se obravnava ločeno – pomeni „izredno hudo kaznivo dejanje“, kar zahteva, da dosega zahtevano resnost iz prejšnje točke te sodbe, in pojasnilo, da te resnosti ni mogoče doseči s kumuliranjem ločenih kaznivih dejanj, od katerih nobeno samo po sebi ni izredno hudo kaznivo dejanje.
- 32 V zvezi z drugim od pogojev iz točke 28 te sodbe je iz točk od 46 do 65 sodbe s tega dne, Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Begunec, ki je storil hudo kaznivo dejanje) (C-8/22), razvidno, da je ukrep iz tega člena 14(4)(b) mogoče sprejeti le, če zadevni državljani tretje države pomeni resnično, sedanjo in dovolj resno grožnjo, ki prizadene osnovne interese družbe države članice, v kateri je. V okviru presoje obstoja te grožnje mora pristojni organ presoditi vse okoliščine posameznega primera.
- 33 Poleg tega, kot je bilo navedeno v točkah od 66 do 70 navedene sodbe, mora ta organ opraviti tehtanje nevarnosti, ki jo zadevni državljani tretje države predstavlja za osnovne interese skupnosti države članice, v kateri je, na eni strani, in pravice, ki jih je treba v skladu z Direktivo 2011/95 zagotoviti osebam, ki izpolnjujejo materialne pogoje iz člena 2(d) te direktive, na drugi strani, da bi se ugotovilo, ali je sprejetje ukrepa iz člena 14(4)(b) navedene direktive ukrep, ki je sorazmeren s to nevarnostjo.
- 34 V obravnavani zadevi je treba glede na vprašanji, ki ju je postavilo predložitveno sodišče, ugotoviti, ali člen 14(4)(b) iste direktive v okviru te oprave tehtanja državam članicam poleg tega nalaga, naj upoštevajo posledice – za zadevnega državljanja tretje države ali skupnost države članice, v kateri ta državljani je – morebitne vrnitve navedenega državljanja v njegovo državo izvora.
- 35 V zvezi s tem je res treba navesti, da primeri iz člena 14(4) Direktive 2011/95, v katerih lahko države članice preklicajo status begunca, v bistvu ustrezajo primerom, v katerih lahko države članice begunca vrnejo na podlagi člena 21(2) te direktive in člena 33(2) Ženevske konvencije (glej v tem smislu sodbo z dne 14. maja 2019, M in drugi (Preklic statusa begunca), C-391/16, C-77/17 in C-78/17, EU:C:2019:403, točka 93).
- 36 Vendar, medtem ko s členom 33(2) Ženevske konvencije v takih primerih beguncu ni priznано načelo nevračanja v državo, v kateri bi bilo njegovo življenje ali svoboda ogrožena, je treba člen 21(2) Direktive 2011/95 – kot je potrjeno z uvodno izjavo 16 te direktive – razlagati in

uporabljeni ob spoštovanju pravic, zagotovljenih z Listino, zlasti s členom 4 in s členom 19(2) te listine, s katerima je absolutno prepovedano mučenje ter nečloveško ali ponižujoče kaznovanje in ravnanje, ne glede na vedenje zadevne osebe, ter odstranitev v državo, v kateri obstaja resna nevarnost, da bo ta oseba podvržena takim ravnanjem. Zato države članice tujca ne morejo odstraniti, izgnati ali ga izročiti, kadar obstajajo utemeljeni razlogi za prepričanje, da bi se, če bi se vrnil v izvorno državo, soočil z utemeljenim tveganjem, da bo podvržen ravnanjem, ki so prepovedana s členom 4 in s členom 19(2) Listine (glej v tem smislu sodbo z dne 14. maja 2019, M in drugi (Preklic statusa begunca), C-391/16, C-77/17 in C-78/17, EU:C:2019:403, točka 94).

- 37 Tako, če bi vrnitev begunca v enem od primerov iz člena 14(4) in člena 21(2) Direktive 2011/95 povzročila nevarnost, da bodo kršene njegove temeljne pravice iz člena 4 in člena 19(2) Listine, zadevna država članica ne more odstopati od načela prepovedi vračanja iz člena 33(2) Ženevske konvencije (glej v tem smislu sodbo z dne 14. maja 2019, M in drugi (Preklic statusa begunca), C-391/16, C-77/17 in C-78/17, EU:C:2019:403, točka 95).
- 38 V teh okoliščinah pravo Unije določa mednarodno zaščito zadevnih beguncev, ki je širša od tiste, zagotovljene z Ženevsko konvencijo, saj člen 14(4) Direktive 2011/95 določa možnost držav članic, da v primerih, ki so v njem navedeni, prekličejo status begunca v smislu te direktive, medtem ko člen 33(2) navedene konvencije dopušča, da je begunec v enem od teh primerov vrnjen v državo, kjer bi bila njegovo življenje ali svoboda ogrožena (glej v tem smislu sodbo z dne 14. maja 2019, M in drugi (Preklic statusa begunca), C-391/16, C-77/17 in C-78/17, EU:C:2019:403, točka 96).
- 39 Iz tega sledi, da ima lahko pristojni organ v skladu s pravom Unije pravico, da na podlagi člena 14(4)(b) Direktive 2011/95 prekličje status begunca, priznan državljanu tretje države, ne da bi mu bilo nujno dovoljeno, da tega državljana odstrani v njegovo izvorno državo.
- 40 S postopkovnega vidika bi taka odstranitev poleg tega zahtevala sprejetje odločbe o vrnitvi ob spoštovanju materialnih in postopkovnih jamstev iz Direktive 2008/115, ki med drugim v členu 5 določa, da morajo države članice pri izvajanju te direktive spoštovati načelo nevračanja.
- 41 Zato za preklic statusa begunca na podlagi člena 14(4) Direktive 2011/95 ni mogoče šteti, da vključuje sprejetje stališča glede ločenega vprašanja, ali je to osebo mogoče odstraniti v njeno izvorno državo (glej v tem smislu sodbo z dne 9. novembra 2010, B in D, C-57/09 in C-101/09, EU:C:2010:661, točka 110).
- 42 Zato se posledice morebitne vrnitve zadevnega državljana tretje države v njegovo državo izvora za tega državljana ali za skupnost države članice, v kateri je, ne upoštevajo pri sprejetju odločbe o preklicu statusa begunca, temveč, če je to upoštevno, kadar namerava pristojni organ zoper navedenega državljana tretje države sprejeti odločbo o vrnitvi.
- 43 Glede na navedeno je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 14(4)(b) Direktive 2011/95 razlagati tako, da je uporaba te določbe pogojena s tem, da pristojni organ dokaže, da je preklic statusa begunca sorazmeren ukrep glede na nevarnost, ki jo zadevni državljan tretje države predstavlja za osnovne interese skupnosti države članice, v kateri je. Zato mora ta pristojni organ opraviti tehtanje te nevarnosti in pravic, ki jih je treba v skladu s to direktivo zagotoviti osebam, ki izpolnjujejo materialne pogoje iz člena 2(d) navedene direktive, ni pa mu treba preveriti, ali javni interes za vrnitev navedenega državljana tretje države v njegovo izvorno državo prevlada nad interesom istega državljana tretje države za ohranitev mednarodne zaščite glede na obseg in naravo ukrepov, ki bi jim bil izpostavljen ob vrnitvi v svojo izvorno državo.

Drugo vprašanje

- 44 Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba Direktivo 2008/115, zlasti njen člen 5, razlagati tako, da nasprotuje sprejetju odločbe o vrnitvi v zvezi z državljanom tretje države, kadar se ugotovi, da je njegova odstranitev v predvideno državo vrnitve na podlagi načela nevračanja za nedoločen čas izključena.
- 45 Treba je poudariti, prvič, da se ob upoštevanju izjem iz člena 2(2) Direktive 2008/115 ta direktiva uporablja za vse državljane tretjih držav, ki nezakonito prebivajo na ozemlju države članice. Poleg tega se, kadar se za državljana tretje države uporablja ta direktiva, morajo zanj načeloma uporabiti skupni standardi in postopki, določeni v tej direktivi za njegovo vrnitev, in to dokler se njegovo prebivanje glede na okoliščine primera ne uredi tako, da je v skladu s predpisi (sodba z dne 22. novembra 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Odstranitev – Medicinska konoplja), C-69/21, EU:C:2022:913, točka 52).
- 46 S tega vidika na eni strani iz člena 6(1) Direktive 2008/115 izhaja, da mora biti po tem, ko je ugotovljena nezakonitost prebivanja, zoper vsakega državljana tretje države, brez poseganja v izjeme iz odstavkov od 2 do 5 tega člena in ob strogem spoštovanju zahtev, določenih v členu 5 te direktive, sprejeta odločba o vrnitvi, v kateri mora biti med tretjimi državami iz člena 3, točka 3, Direktive 2008/115 opredeljena tista, v katero ga je treba odstraniti (sodba z dne 22. novembra 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Odstranitev – Medicinska konoplja), C-69/21, EU:C:2022:913, točka 53).
- 47 V zvezi s tem je treba navesti, da je treba državljana tretje države, čigar status begunca je bil preklican, šteti za nezakonito prebivajočega, razen če mu je država članica, v kateri je, izdala dovoljenje za prebivanje na drugi podlagi.
- 48 Na drugi strani država članica ne bi mogla izvesti odstranitve nezakonito prebivajočega državljana tretje države v skladu s členom 8 Direktive 2008/115, ne da bi se predhodno sprejela odločba o vrnitvi v zvezi s tem državljanom ob upoštevanju materialnih in postopkovnih jamstev, uvedenih s to direktivo (sodba z dne 22. novembra 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Odstranitev – Medicinska konoplja), C-69/21, EU:C:2022:913, točka 54).
- 49 Drugič, člen 5 Direktive 2008/115, ki je splošno pravilo, ki ga morajo države članice spoštovati takoj, ko prenesejo to direktivo, pristojni nacionalni organ zavezuje, da v vseh fazah postopka vračanja spoštuje načelo nevračanja, ki je kot temeljna pravica zagotovljeno v členu 18 Listine v povezavi s členom 33 Ženevske konvencije in v členu 19(2) Listine. Tako je zlasti, kadar ta organ po zaslišanju zadevne osebe namerava sprejeti odločbo o njeni vrnitvi (glej v tem smislu sodbo z dne 22. novembra 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Odstranitev – Medicinska konoplja), C-69/21, EU:C:2022:913, točka 55).
- 50 Zato člen 5 Direktive 2008/115 nasprotuje temu, da se zoper državljana tretje države izda odločba o vrnitvi, če ta odločba kot namembno državo predvideva državo, v kateri obstajajo resni in utemeljeni razlogi za prepričanje, da bi bil v primeru izvršitve navedene odločbe ta državljan izpostavljen resnični nevarnosti ravnanja, ki je v nasprotju s členom 18 ali členom 19(2) Listine (sodba z dne 22. novembra 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Odstranitev – Medicinska konoplja), C-69/21, EU:C:2022:913, točka 56).

- 51 Prav za tak primer gre v položaju, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, v katerem namerava pristojni organ državljana tretje države vrniti v izvorno državo, vendar je že ugotovil, da načelo nevračanja tako vrnitev preprečuje.
- 52 Glede na zgoraj navedeno je treba na drugo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 5 Direktive 2008/115 razlagati tako, da nasprotuje sprejetju odločbe o vrnitvi v zvezi z državljanom tretje države, kadar se ugotovi, da je njegova odstranitev v predvideno državo vrnitve na podlagi načela nevračanja za nedoločen čas izključena.

Stroški

- 53 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

- 1. Člen 14(4)(b) Direktive 2011/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite**

je treba razlagati tako, da

je uporaba te določbe pogojena s tem, da pristojni organ dokaže, da je preklic statusa begunca sorazmeren ukrep glede na nevarnost, ki jo zadevni državljan tretje države predstavlja za osnovne interese skupnosti države članice, v kateri je. Zato mora ta pristojni organ opraviti tehtanje te nevarnosti in pravic, ki jih je treba v skladu s to direktivo zagotoviti osebam, ki izpolnjujejo materialne pogoje iz člena 2(d) navedene direktive, ni pa mu treba preveriti, ali javni interes za vrnitev navedenega državljana tretje države v njegovo izvorno državo prevlada nad interesom istega državljana tretje države za ohranitev mednarodne zaščite glede na obseg in naravo ukrepov, ki bi jim bil izpostavljen ob vrnitvi v svojo izvorno državo.

- 2. Člen 5 Direktive 2008/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o skupnih standardih in postopkih v državah članicah za vračanje nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav**

je treba razlagati tako, da

nasprotuje sprejetju odločbe o vrnitvi v zvezi z državljanom tretje države, kadar se ugotovi, da je njegova odstranitev v predvideno državo vrnitve na podlagi načela nevračanja za nedoločen čas izključena.

Podpisi